Stadskerk Nijmegen (OCP), 30 november 2025, 1e zondag van de advent;
voorganger: bisschop Joris Vercammen (oud-katholiek)

[Eerste lezing: Jesaja 2, 1-5] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Dit zijn de woorden van Jesaja, de zoon van Amos; het visioen dat hij zag over Juda en
Jeruzalem.
2 Eens zal de dag komen dat de berg
met de tempel van de HEER rotsvast zal staan,
verheven boven de heuvels, hoger dan alle bergen.
Alle volken zullen daar samenstromen,
3 machtige naties zullen zeggen:
'Laten we optrekken naar de berg van de HEER,
naar de tempel van Jakobs God.
Hij zal ons onderrichten, ons de weg wijzen,
en wij zullen zijn paden bewandelen.'
Vanaf de Sion klinkt zijn onderricht,
vanuit Jeruzalem spreekt de HEER.
4 Hij zal rechtspreken tussen de volken,
over machtige naties een oordeel vellen.
Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers
en hun speren tot snoeimessen.
Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk,
geen mens zal meer weten wat oorlog is.
5 Nakomelingen van Jakob, kom mee,
laten wij leven in het licht van de HEER.

[Epistel: Romeinen 13, 8-14] (Nieuwe Bijbelvertaling)
8 Wees elkaar niets schuldig, behalve liefde, want wie de ander liefheeft, heeft de gehele wet vervuld. 9 Want: 'Pleeg geen overspel, pleeg geen moord, steel niet, zet uw zinnen niet op wat van een ander is' – deze en alle andere geboden worden samengevat in deze ene uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf.' 10 De liefde berokkent uw naaste geen kwaad, dus de wet vindt zijn vervulling in de liefde.
11 U kent de huidige tijd: het moment is gekomen waarop u uit de slaap moet ontwaken, want de redding is ons meer nabij dan toen we tot geloof kwamen. 12 De nacht loopt ten einde, de dag nadert al. Laten we ons daarom ontdoen van de praktijken van de duisternis en ons omgorden met de wapens van het licht. 13 Laten we daarom zo eerzaam leven als past bij de dag en ons onthouden van bras- en slemppartijen, ontucht en losbandigheid, tweespalt en jaloezie. 14 Omkleed u met de Heer Jezus Christus en geef niet toe aan uw eigen wil, die begeerten in u opwekt.

[Evangelie: Matteüs 24, 32-44] (Nieuwe Bijbelvertaling)
32 Leer van de vijgenboom deze les: zo gauw zijn takken uitlopen en in blad schieten, weet

je dat de zomer in aantocht is. 33 Zo moeten jullie ook weten, wanneer je dat alles ziet, dat het einde nabij is. 34 Ik verzeker jullie: deze generatie zal zeker nog niet verdwenen zijn wanneer al die dingen gebeuren. 35 Hemel en aarde zullen verdwijnen, maar mijn woorden zullen nooit verdwijnen.
36 Niemand weet wanneer die dag en dat moment zullen aanbreken, ook de hemelse engelen en de Zoon niet, alleen de Vader weet het. 37 Zoals het was in de dagen van Noach, zo zal het zijn wanneer de Mensenzoon komt. 38 Want zoals men in de dagen voor de vloed alleen maar bezig was met eten en drinken, met trouwen en uithuwelijken, tot aan de dag waarop Noach de ark binnenging, 39 en zoals men niet wist dat de vloed zou komen, totdat die kwam en iedereen wegnam, zo zal het ook zijn wanneer de Mensenzoon komt. 40 Dan zullen er twee op het land aan het werk zijn, van wie de een zal worden meegenomen en de ander achtergelaten. 41 Van twee vrouwen die samen aan de molen draaien, zal de ene worden meegenomen en de andere achtergelaten. 42 Wees dus waakzaam, want jullie weten niet op welke dag jullie Heer komt. 43 Besef wel: als de heer des huizes had geweten in welk deel van de nacht de dief zou komen, dan zou hij wakker gebleven zijn en niet in zijn huis hebben laten inbreken. 44 Daarom moeten ook jullie klaarstaan, want de Mensenzoon komt op een tijdstip waarop je het niet verwacht.

[overweging:] Wanneer je dat alles ziet…

Geloven is een kwestie van zien, van kijken. Van kritisch kijken, niet van wegkijken. Geloven is realistisch, het is geen zweverig gedoe want geloven in God gaat over het leven zoals het is omdat God te vinden is in het leven zoals het is, of eerder: zoals het bedoeld is.

Maar dat is het nu juist: is wat wij van het leven gemaakt hebben ook het leven zoals het bedoeld is? Ja, dat is de vraag: wat hebben wij van ons leven en van onze wereld eigenlijk gemaakt?

Dat soort van vraag leidt spontaan naar de neiging een oordeel te vellen over de gang van zaken in de wereld en over onszelf. Maar pas op! Welke normen hanteer je daarbij? Bepaalde normen brengen ons niet noodzakelijk dichter bij de bedoeling en de zin van het leven, noch dichter bij onszelf. Bepaalde normen willen ons bepalen bij wat gangbaar is en nodigen ons uit tot aanpassing, als we willen meetellen in de samenleving. Maar dat betekent nog niet dat het er bv. rechtvaardiger aan toe zal gaan. En meer nog: de focus op geldende normen en de aanpassing eraan, kan het oog zo verblinden dat we de weg naar onze ziel zelfs niet meer vinden. We zien hem eenvoudigweg niet. Oogverblinding en duisternis zijn maatjes.

Aanpassing als oogverblinding, geloof als heldere kijk. Aanpassing die in de duisternis voert, geloof dat licht brengt zodat je je pad kan vinden. Zo zou je het thema van de eerste adventszondag kunnen opvatten. Vandaaruit wordt de hele advent een oefening in het kritisch en helder kijken naar jezelf en naar de wereld.. En dus een uitnodiging om de weg naar je ziel te zoeken en te gaan. De ziel: dat is de vrijheid die we vinden als we ons ego op zijn juiste plek gezet hebben. Het is de vrijheid die ons verlangen om gekend en bemind te

worden alle ruimte geeft. Het is de vrijheid die nodig om het kind van kerstmis, het ‘kind dat van Godswege naar ons toekomt’, in ons geboren te kunnen laten worden.

Als ons vandaag het einde wordt aangekondigd, dan is dat het einde van de oogverblinding die die vrijheid gevangen houdt.

In het evangelie gaat het over het komen van God die zich aan mensen zal openbaren. Het licht dat die openbaring op ons leven zal werpen, doet de duisternis waarin de aanpassing ons gevoerd heeft wijken. De wapens van licht, waarover Paulus ons schrijft, verwijzen naar onze vrijheid om te leven vanuit dat zielsverlangen van ons dat hij samenvat als ‘liefhebben van uw naaste als uzelf’. Gezonde liefde voor jezelf gaat automatisch over in naastenliefde en omgekeerd. Pas wie vriend wordt met zichzelf, kan ook vriend voor anderen zijn. Wie leeft vanuit het eigen zielsverlangen kan zich verbinden met de ziel van een ander. Wie in vrijheid leeft, kan vrijheid geven.

Maar vanwaar toch die neiging tot aanpassing? Het moet zijn dat we niet willen weten van dat zielsverlangen van ons. We houden niet van onszelf. En ja: vriend voor jezelf zijn: dat is pas moeilijk. Egoïstisch zijn, dat is makkelijk. Alles naar jezelf toehalen en voor jezelf opeisen, het middelpunt van je eigen leven te zijn: dat is makkelijk. Maar vriend te zijn van wie je werkelijk bent? Dat veronderstelt dat je alles wat je dacht nodig hebben om belangrijk te zijn – in eigen ogen en in die van anderen – aflegt, achter laat. En dan kom je in armoede terecht, in leegte. Dat denk je toch, maar eigenlijk ben je helemaal niet arm of leeg. Je hebt leren denken dat wie je werkelijk bent eigenlijk niet zoveel voorstelt. Je treft in jezelf je kwetsbaarheid en je afhankelijkheid aan en daarvan heb je geleerd dat ze je zogenaamd zwak zouden maken. Maar is dat wel zo? Is iemand die werkelijk zijn kwetsbaarheid aanvaard heeft, niet iemand die in staat is eindelijk als een vrij mens te gaan leven. Heeft zo iemand niet de bron van levenskracht ontdekt en is zo iemand dus niet eerder sterk dan zwak?

Als God onder de mensen komt, is dat dan niet in de kwetsbaarheid en de afhankelijkheid van een pasgeborene? En zou het dus met God niet hetzelfde kunnen zijn: dat God namelijk zo vrij is dat God kan leven vanuit het verlangen naar verbondenheid en dat dat zich juist uitdrukt in de kwetsbaarheid van een kind?

Het is God trouwens blijkbaar menens met dat komen onder de mensen. Op het eerste gezicht zit er een tegenstelling in het evangelie: enerzijds is het zeker dat dit geslacht niet voorbij zal gaan vooraleer de openbaring van God plaats zal vinden, anderzijds weet alleen God dag en uur van die openbaring. Het gaat echter om een schijnbare tegenstelling. Het evangelie wil uitdrukken dat God zich vrij en autonoom met mensen wil verbinden, onafhankelijk van wat mensen daarvan vinden of hoe mensen erop reageren. God verschijnt onder de mensen en dat gegeven is door mensen op geen enkele wijze te manipuleren noch te gebruiken voor eigen profijt. Het is een en al liefde: God die houdt van zichzelf en zich geheel en al gegeven heeft aan het eigen verlangen, kan niet anders dan van mensen houden en zich met mensen verbinden.

Dat moet dus ook te merken zijn in ons leven en in onze wereld. En dat is het ook maar we moeten het wel willen zien. De wapens waarmee we onszelf denken te moeten verdedigen, blijken ons een rad voor de ogen te draaien. Ieder van ons is wel in staat in zichzelf de denkbeeldige zwaarden en speren te beschrijven die ervoor moeten zorgen dat men zich niet verlaten zal voelen. Feitelijk zijn het echter die wapens die ons in eenzaamheid opsluiten, de eenzaamheid van een eigen gefantaseerd gelijk. Het zijn wapens van de duisternis, zou Paulus zeggen. Pas als we ontwapend zijn, krijgt onze ziel met haar verlangen ruimte. En dan wordt het mogelijk een gevoel van verwantschap te ervaren. Verwantschap met alle andere mensen, op de eerste plaats, maar ook een verwantschap met het Mysterie van het leven zelf waartoe we met zijn allen behoren. Het is die verwantschap die een nieuw licht werpt op ons leven en samenleven. Vanuit die verwantschap ziet het plaatje er ineens heel anders uit: we moeten onszelf niet langer verdedigen, maar mogen rekenen op het respect en de waardering van de ander omdat we zelf ook bereid zijn de ander te respecteren en te waarderen. Teruggekeerd van het slagveld waar met wapens gestreden wordt om eigen bestaansrecht, maakt het bewustzijn van die verwantschap de zinloosheid van dat soort van onderneming duidelijk. Het heeft inderdaad geen zin om te vechten en dat ervaren mensen als ze afgedaald zijn tot in hun ziel en tot de vrijheid vanuit hun kwetsbaarheid te leven.

Wanneer je al deze dingen ziet…:is het dan niet overduidelijk dat er maar één weg is die het waard is te gaan? Wanneer je al deze dingen ziet…: de rouw om geliefden die je ontvallen zijn, de angst om de welvaart die onder druk staat, de woede om dictators die oorlog voeren, de ziekte die ongevraagd op je pad kwam, de vreugde om een hersteld contact, de vervulling bij een geslaagd initiatief, en wat er nog allemaal in levens van mensen voorbij komt…wanneer je al deze dingen ziet en wil zien, dan begin je een gelovige te worden en word je uitgenodigd de weg naar je ziel te gaan om er te ervaren hoe we allen bij elkaar horen en bij God.

Geloven is een uitnodiging om te kijken, naar het leven en naar Jezus, maar dan niet als de held die hij niet is maar die wij er soms van maken, maar als onze broeder. Hij leefde vanuit zijn ziel, hij raadt ons vertrouwen te hebben dat wie zo leeft een verbondenheid vindt waarin je werkelijk tot je recht komt, zoals je ten diepste bent en zoals God je dus bedoeld heeft. Geloven is daarvoor open willen staan en daarin Gods eigen gelaat te willen herkennen. Geef God de mogelijkheid om zich in jou te openbaren. Geef God de kans om als een kind in jou geboren te worden. Hoe? Je weet: de kleren maken de man en de vrouw, volg daarom de wijze raad van Paulus: bekleed je met Christus!

Amen.

Joris Vercammen, joris.vercammen@okkn.nl